

Jeg skal f. Eks. nævne Høffdings Psykologi, den er oversat paa thyst, engelsk, finsk, polsk og russisk og bruges ved disse Landes Universiteter som Universiteternes almindelige Lærebog. Dette er netop en Ting, som jeg vil henlede Opmærksomheden paa: at de danske videnskabelige Bøger, som man oversætter i Udlandet, for en stor Del netop ere videnskabelige Lærebøger, altsaa ere af den Slags Bøger, hvis Pris ikke paa nogen Maade bliver paavirket af Forfatterhonoraret. Jeg kan, da jeg tilfældigvis staar i Venstabsforhold til Professor Høffding, meddele, at han ikke har modtaget noget Honorar for den engelske, finske, polske og russiske Oversættelse af sin Psykologi, uagtet den, som sagt, bruges ved disse Staters officielle Lærestudier. Jeg skal ikke gennemgaa den omtalte Fortegnelse af videnskabelige Forfatteres Bøger; det er jo mere de videnskabelige Forfattere, end det egentlig er deres Bøger, der der ere fremdragne. Jeg fremdrog ved Sagens 1ste Behandling et andet Tilfælde, nemlig Overførster, Kammerherre Müllers Bænk om „Muld- og Moordannelse i Egekov“, der, som jeg sagde, saa vidt jeg erindrede, lige frem var stjaalet af en thyst Professor. Det viser sig nu, at det var ikke et rent Tyveri, men kun et ganske ualmindeligt frækt Plagiat. Men i den Anledning have nogle af mine Bekendte været saa venlige at besørge mig tilstillet en Meddelelse om, hvorledes det forholder sig med dansk videnskabelig Litteraturs Stilling i Udlandet i Øjeblikket, og jeg skal fremdrage nogle ganske saa Oplysninger herom, idet jeg som Hovedbetragtning vil fremdrage det, jeg fremdrog den Gang, nemlig, at vort videnskabelige Liv er saaledes, at det kan gøre sig gældende saabelt over for de Nationer, af hvilke vi i videnskabelig Henseende ere afhængige, nemlig Frankrig og England, og i endnu stærkere Grad over for de Nationer, med hvilke vi ere videnskabelig ligestillede, som Tilfældet er med Tyskland. Professor Julius Petersen skriver det samme, som staar her i Betænkningen. Der staar der netop dette, at en Del af hans Bøger ere oversatte paa en hel Række fremmede Sprog, og at han for nogle af disse Oversættelsers Bedkommende har modtaget Honorar, men et meget lille Honorar paa Grund af Nedsuffiktheden; de paagældende Bøger ere udkomne her i Landet. Men for en Række andre Oversættelsers Bedkommende har han slet ikke modtaget Honorar. Han fremhæver saaledes en svensk, to russiske, en hollandsk, flere italienske Oversættelser og tilføjer, at en italiensk Oversætter har været saa venlig at erklære, at han efterhaanden vil oversætte

alle hans Bøger. Professor i Astronomi Thiele skriver: Jeg har ikke modtaget noget Honorar for Oversættelser. Direktør for Polyteknisk Lærestudium Professor Thomsen skriver: Jeg har ikke modtaget noget for Oversættelser af mine Bøger. Direktør for Botanisk Have, Professor Eugen Warming fremhæver, at hans Bog „Ökologisk Plantegeografi“ er bleven oversat paa Thyst, og han har derfor faaet et Honorar paa 80 Mark, den er bleven oversat paa Engelsk, og da den engelske Forlægger ligefrem generede sig for at stjæle Bogen, har han sendt ham et Honorar paa circa 50 Kr. Det er en Bog, der bruges som videnskabelig Lærebog ved Universiteterne! Endvidere er Professor Warmings systematiske Botanik og andre Bøger af ham oversatte omtrent under samme Forhold. For den systematiske Botaniks Bedkommende har han faaet et Honorar paa 300 Mark, men det var blot, for at han skulde læse Korrektur paa Bogen og forbedre den. Professor Warming fremhæver endvidere, at det er ham bevidst, at Professor Wille i Kristiania har raadet nogle norske Botanikere til at vente med at købe Ökologien, indtil den thyste Udgave var kommen, altsaa til at købe den thyste Udgave af Bogen i Stedet for den danske, og han slutter sine Oplysninger om disse Bøger, som jeg ikke skal fremdrage i det enkelte, med den Bemærkning: „Saa maa man hellere straks fra først af skrive paa det fremmede Sprog, hvilket vilde være mig let, i alt Fald paa Thyst, men hvad jeg yderst nødig vil gøre, ja, paa Thyst kan jeg absolut ikke bekvemme mig til at gøre det, hvad Lærebøger betræffer.“ Docent i Psykologi Dr. Alfred Lehmann ophæver i nogle Breve om, at hans Bænk „Overtro og Trolddom“ — jeg vil bede de Herrer bemærke, at de Bøger, hvis Titler jeg her nævner, ere Bøger, som høre hjemme i det sidste Part Aar, de tilhøre omtrent de sidste Aars videnskabelige Høst; vilde jeg gaa længere tilbage i Tiden, kunde jeg meget forøge denne Dokumentation — ønskedes oversat paa Thyst i Efteraaret. Han forhandlede da med den thyste Forlægger paa den Maade, at han henviste til, at et Forslag, som muliggjorde Tiltrædelsen af Bernerkonventionen, var fremsat i Rigsdagen og rimeligvis vilde blive vedtaget, inden Bogen var udkommen. Under disse Forhold syntes Forhandlingerne at have ført til, at Dr. Lehmann skulde have et Honorar paa 1,500 Mark, men nu har den thyste Forlægger opdaget, at Tiden er gaaet, uden at den danske Rigsdag har kunnet tiltræde denne Konvention, og Resultatet er da blevet, at Dr. Lehmann ikke faar sine 1,500 Mark, men Bogen